

HUR KONSUMERAR DALS LÅNGEDSBORNA KLÄDER?

SAMMANSTÄLLNING AV TVÅ ENKÄTUNDERSÖKNINGAR OM TEXTILA KONSUMTIONSVANOR I DALS LÅNGED

INLEDNING

Konsumtion av textilier står för en stor del av de svenska konsumenternas utsläpp av växthusgaser (1). Textilindustrin är också resursintensiv och ger upphov till stora vattenföroreningar framför allt i låginkomstländer. Trots textilens stora belastning på vår miljö är textil en resurs som behandlas styvmoderligt och varje år slänger svensken i genomsnitt 7,5 kilo textil per person (2). Ofta lyfts återvinning av textilier upp som en möjlig lösning för att skapa hållbarhet i textilbranschen men än så länge är återvinningsteknikerna långt ifrån effektiva (3). För att råda bot på den stora resursanvändningen i textilindustrin återstår därför i dagsläget att skapa kläder av bättre kvalitet samt att återbruka de kläder och textilier vi redan producerat.

I Dals Långed håller ett textilt återbrukscentrum på att byggas upp. Syftet är att skapa en mötesplats för textilt återbruk där en mängd textila kompetenser samlas på en plats och där du kan finna de varor och tjänster du behöver för en mer hållbar textilkonsumtion. Förhoppningen är att centret även ska vara en plats för innovation, där nya produkter och tjänster utvecklas. Under åren 2022 till 2024 pågick ett projekt med namnet 'Textilt återbrukscentrum' som har arbetat med innovation inom textilt återbruk genom nya samarbeten för en mer hållbar textilindustri.

METOD OCH BAKGRUND

I arbetet med att skapa ett textilt återbrukscentrum jobbar vi med designtänkande som metod. Första delen av metoden är att förstå behov, önskningar och utmaningar.

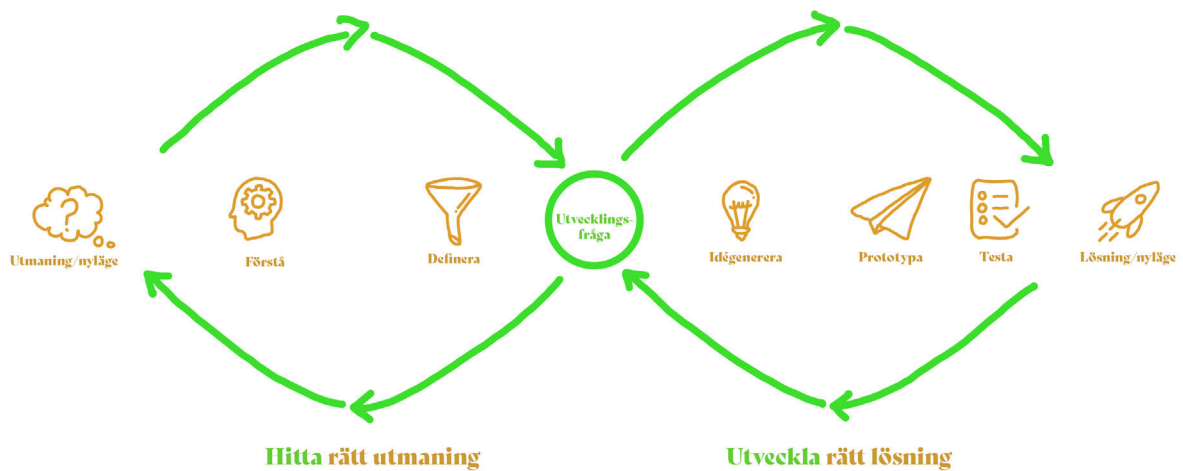

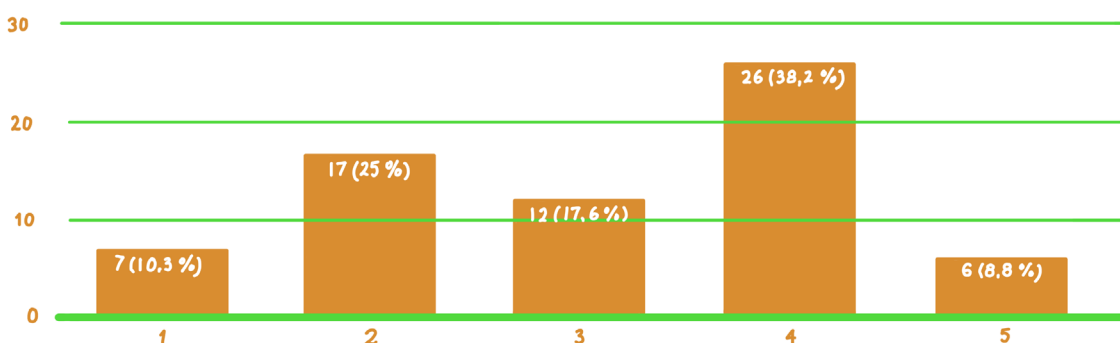
BILD 1. MODELL FÖR
DESIGNTÄNKANDE.

För att skapa en förståelse för textila konsumtionsvanor bland befolkningen i Dals Långed samt hur den påverkas av det textila återbrukscentrets framväxande skickades en enkät ut till samtliga hushåll i Dals Långed. Enkäten spreds även digitalt och fanns att tillgå på vintagebutiken Långeds Garderob i Dals Långeds centrum. Efter projektets slut gjordes en uppföljningsenkät med samma förfarande.

68 personer svarade på den första enkäten och 39 personer på uppföljningen. Nedan följer en sammanställning av resultaten från båda enkäterna. I sammanställningen görs en jämförelse mellan de två enkäterna, dock med reservation för att det är svårt att dra slutsatser om verkliga förändringar då vi inte kan kontrollera att uppföljningsenkäten (enkät 2) besvarats av samma personer som ursprungsenkäten (enkät 1).

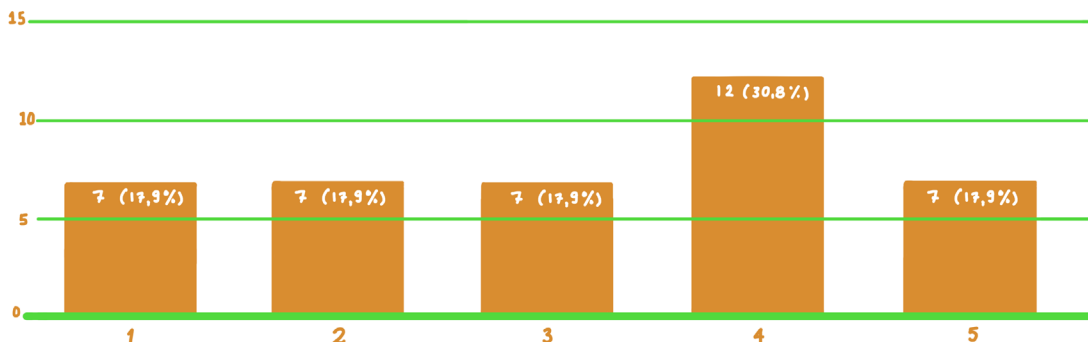
Hur stor del av de kläder du köper i dagsläget är återbrukade/second hand?

68 svar

FIGUR 1. ENKÄT 1 (2022). ANDEL KLÄDER RESPONDENTEN KÖPER SOM ÄR ÅTERBRUKADE/SECOND HAND. SKALAN GICK MELLAN 1=INGA TILL 5=ALLA.

39 svar

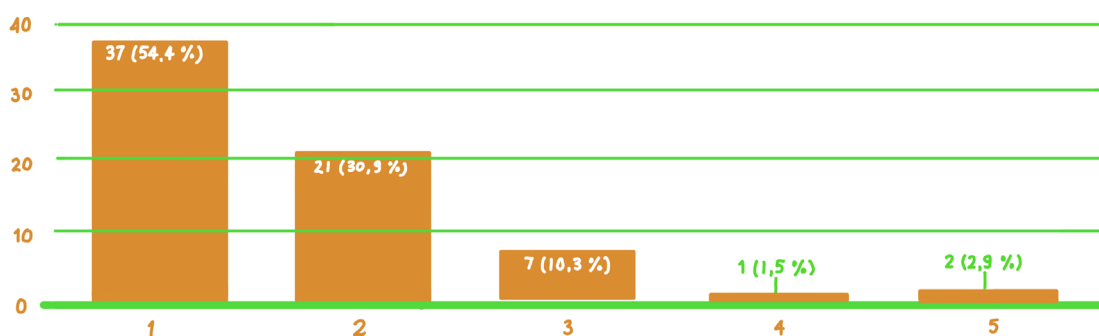

FIGUR 2. ENKÄT 2 (2024). ANDEL KLÄDER RESPONDENTEN KÖPER SOM ÄR ÅTERBRUKADE/SECOND HAND. SKALAN GICK MELLAN 1=INGA TILL 5=ALLA.

ENKÄT 2022

Hur ofta har du köpt kläder som är re-designade (dvs omgjorda, omsydda)?

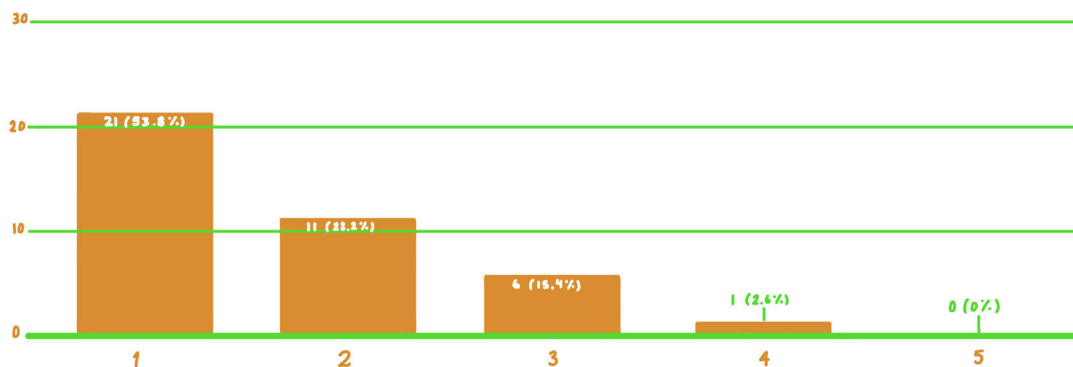
68 svar

FIGUR 3. ENKÄT 1 (2022). KÖP AV RE-DESIGNADE KLÄDER. SKALAN GICK MELLAN 1=ALDRIG OCH 5=OFTA.

ENKÄT 2024

37 svar

FIGUR 4. ENKÄT 2 (2024). KÖP AV RE-DESIGNADE KLÄDER. SKALAN GICK MELLAN 1=ALDRIG OCH 5=OFTA.

KLÄDERNAS ANDRA LIV

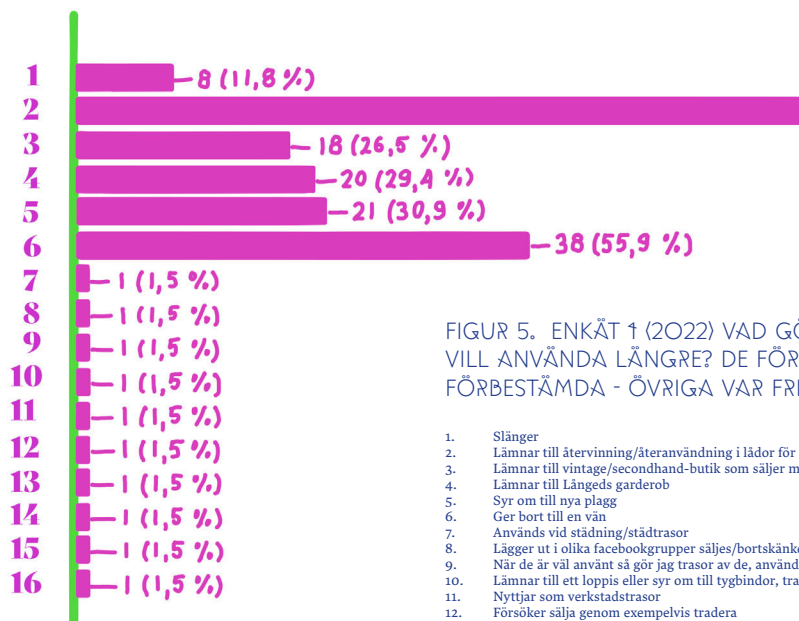
De flesta som svarade på enkäten uppger att de lämnar majoriteten av kläder de inte längre vill behålla till secondhand eller återvinning följt av att ge bort till en vän - detta resultat står sig även i uppföljningsenkäten, dock är det en större andel som lämnar till Långedsgarderob i enkät 2 jämfört med enkät 1 (44 % resp. 29 %). I enkät 1 svarade 12 % att de slänger kläder som du inte vill använda längre, denna siffra var något lägre (8 %) i uppföljningsenkäten.

I dagsläget är det väldigt få personer som använder sig av professionella hantverkare för lagnings- och ändringstjänster, detta resultat står sig även i enkät 2. De flesta lagar sina kläder själva eller vänder sig till en vän/släkting.

Vad gör du med kläder du inte vill använda längre?

68 svar (flerval)

ENKÄT 2022

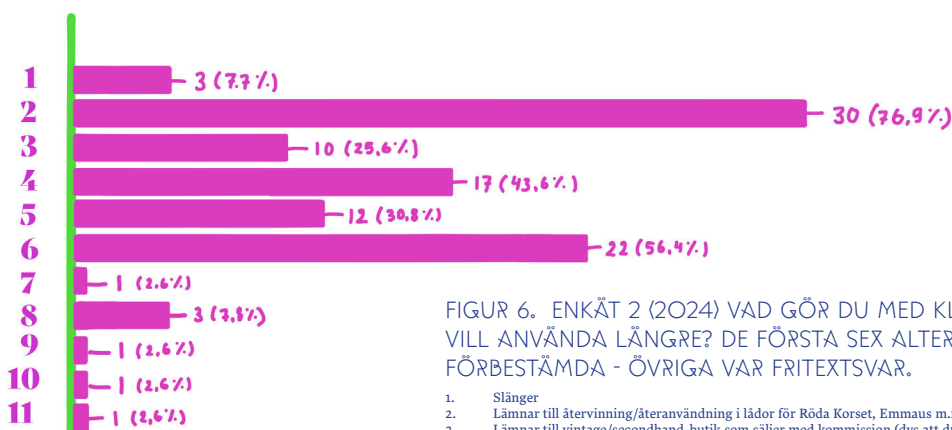

FIGUR 5. ENKÄT 1 (2022) VAD GÖR DU MED KLÄDER DU INTE VILL ANVÄNDA LÄNGRE? DE FÖRSTA SEX ALTERNATIVEN VAR FÖRBESTÄMDA - ÖVRIGA VAR FRITEXTSVAR.

1. Slänger
2. Lämnar till återvinning/återanvändning i lådor för Röda Korset, Emmaus m.m.
3. Lämnar till vintage/secondhand-butik som säljer med kommission (dvs att du får en del av förtjänsten)
4. Lämnar till Långeds garderob
5. Syr om till nya plagg
6. Ger bort till en vän
7. Används vid städning/städtrasor
8. Läger ut i olika facebookgrupper säljes/bortskänkes
9. När de är väl använt så gör jag trasor av de, använder och sen kastar
10. Lämnar till ett loppis eller syr om till tygbindor, trasor osv.
11. Nyttjar som verkstadstrasor
12. Försöker sälja genom exempelvis tradera
13. Samlat ihop kläder som vi nästa gång vi åker till Dals Långed ska lägga i er låda
14. Matttrasor
15. Lämnar till återvinning av materialet
16. Oftast utslitna, då slänger jag dem. Annars insamling.

37 svar (flerval)

ENKÄT 2024

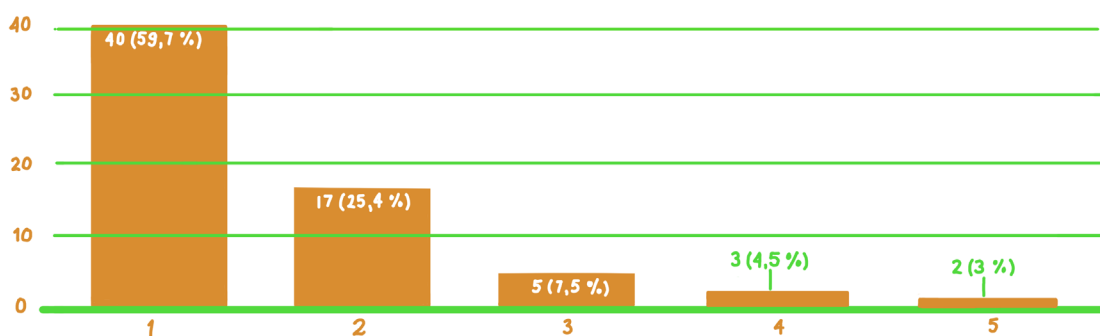
FIGUR 6. ENKÄT 2 (2024) VAD GÖR DU MED KLÄDER DU INTE VILL ANVÄNDA LÄNGRE? DE FÖRSTA SEX ALTERNATIVEN VAR FÖRBESTÄMDA - ÖVRIGA VAR FRITEXTSVAR.

1. Slänger
2. Lämnar till återvinning/återanvändning i lådor för Röda Korset, Emmaus m.m.
3. Lämnar till vintage/secondhand-butik som säljer med kommission (dvs att du får en del av förtjänsten)
4. Lämnar till Långeds garderob
5. Syr om till nya plagg
6. Ger bort till en vän
7. Lämna på Kafé Schuckert
8. Säljer på nätet
9. Eget loppis
10. Slänger sällan
11. Lämnar till butik som tar emot för lump

ENKÄT 2022

Hur ofta använder du lagnings- och ändringstjänster?

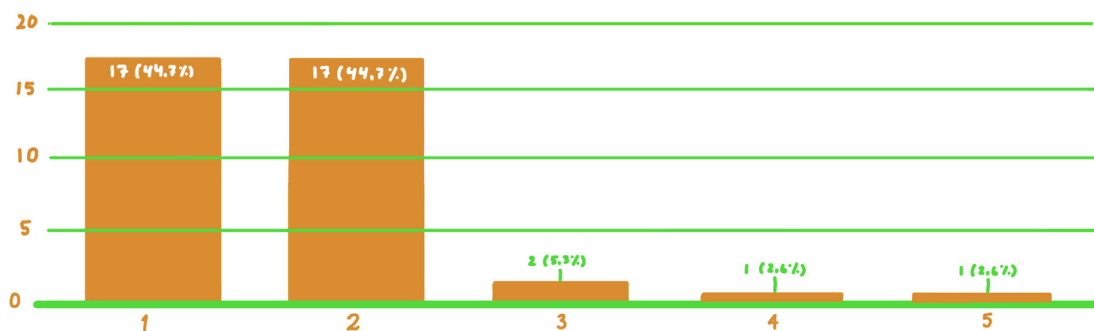
67 svar

FIGUR 7. ENKÄT 1 (2022). LAGNINGS- OCH ÄNDRINGSTJÄNSTER. SKALAN GICK MELLAN 1=ALDRIG OCH 5=OFTA.

ENKÄT 2024

38 svar

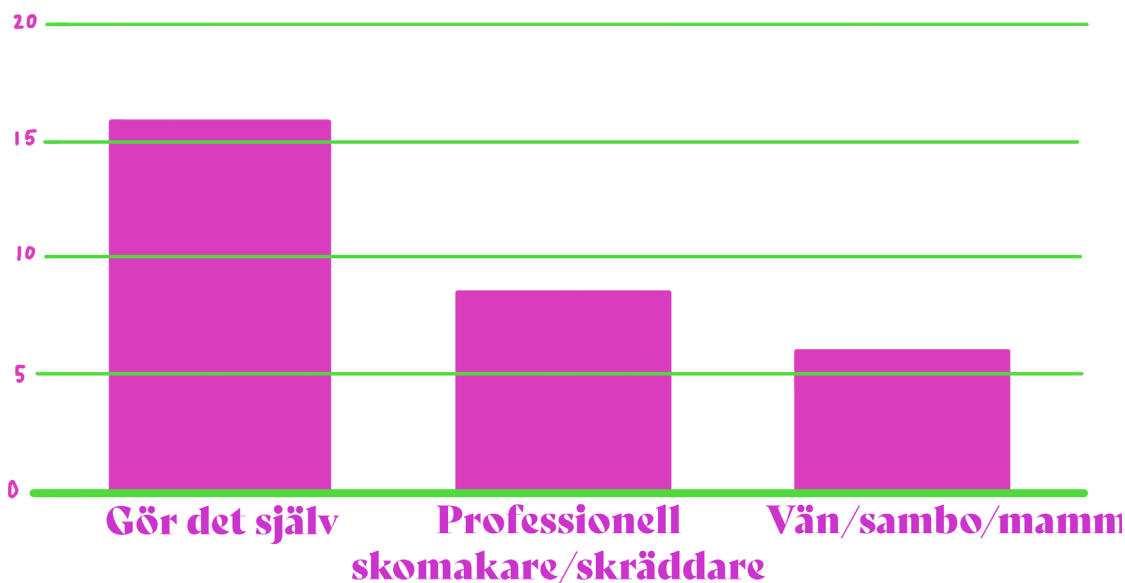

FIGUR 8. ENKÄT 2 (2024). LAGNINGS- OCH ÄNDRINGSTJÄNSTER. SKALAN GICK MELLAN 1=ALDRIG OCH 5=OFTA.

Var vänder du dig om du vill få ett plagg/andra textilier lagade?

FIGUR 9. ENKÄT 1 (2022) VAR VÄNDER DU DIG FÖR ATT FÅ DINA PLAGG/ANDRA TEXTILIER LAGADE? INGA SVARSALTERNATIV.

FIGUR 10. ENKÄT 2 (2024) VAR VÄNDER DU DIG FÖR ATT FÅ DINA PLAGG/ANDRA TEXTILIER LAGADE? INGA SVARSALTERNATIV.

TJÄNSTER FÖR EN MER HÅLLBAR TEXTIL-KONSUMTION

I enkäten frågade vi: Vilka tjänster hade du velat att det skulle finnas i Dals Långed? Det var en öppen fråga utan svarsalternativ - 56 personer svarade på detta i enkät 1 och 30 i enkät 2. De mest populära tjänsterna var lagning, ändring följt av kurser/workshops och möjlighet att låna symaskin, även andra återbrukstjänster som inte berör textil lyftes fram. Nedan följer en sammanställning av svaren - svaren skilde sig inte nämnvärt mellan åren.

LAGNINGSTJÄNSTER:

Den tjänst som flest personer efterfrågade var lagning. Två personer nämnde behovet att laga i särskilda material som är svåra att laga själva (ex. läder och stretchiga tyger). Många lyfte specifikt fram byte av dragkedja som ett behov.

ÄNDRING OCH REMAKE:

Ett antal personer nämnde att möjligheten att ändra kläder så att passformen blir bättre samt att kunna sy om kläder hade varit en uppskattad tjänst.

“For fixing clothes that are ripped, and to make a pair of pants for example a better fit to my body, because it can be hard to find my own measurements on second hand and i can’t fix them myself”

“Jag har själv jobbat i klädbutik och upplevde att det kunder oftast önskade hjälp med var att lägga upp byxor superenkelt för den kan sy men för så himla stor skillnad för passformen”

KURSER/WS/LÄR DIG SJÄLV:

Flera personer uttryckte ett behov av kurser/workshops i hur man lagar, och syr om, kläder.

“Lappa och laga-möjlighet, designa om-workshop, skapa nytt/ny produkt av trasigt-workshop mm tillfällen att ses och skapa mer av befintligt “material””

ANDRA ÅTERBRUKSTJÄNSTER:

Ett antal personer nämnde andra tjänster inom återbruk som möjliga - exempelvis lagning av elektronik, möbeltapetsering och restaurering samt skomakare.

ENSTAKA KOMMENTARER:

“Kanske möjlighet att låna industrimaskiner för lite lurigare reparationer och annat syrelaterat”

“Tillverkning av kurta-skjortor och kaftaner”

“Kunnig symaskingsoperatör”

“Möjlighet att få låna symaskin, laga själv men kanske att kunna få hjälp/råd när något är lite krångligt”

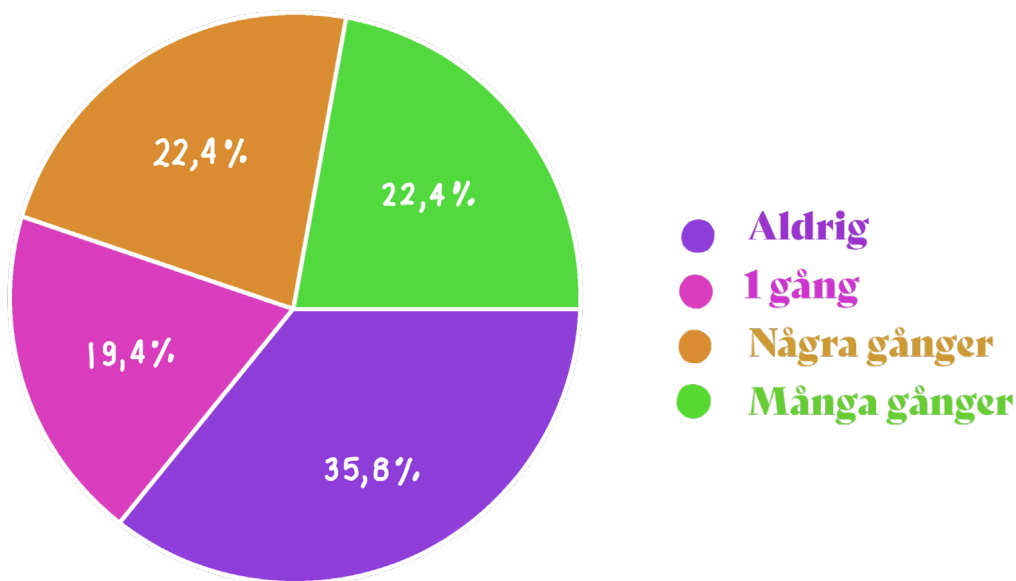
LÅNGEDS GÅRDEROB VÅXER I POPULARITET!

Slutligen ställde vi frågan om respondenterna besökt Långeds Garderob. Vid första enkättillfället hade cirka en tredjedel aldrig besökt butiken, den siffran var nere på 17 % vid andra enkättillfället. Andelen personer som besökt garderoben några gånger ökade från 19 % till 54 % och de som besökt många gånger från 22 till 29 %. Dessa siffror indikerar att butiken ökar i popularitet och att intresset för att handla där står sig över åren.

Har du besökt Långeds Garderob?

67 svar

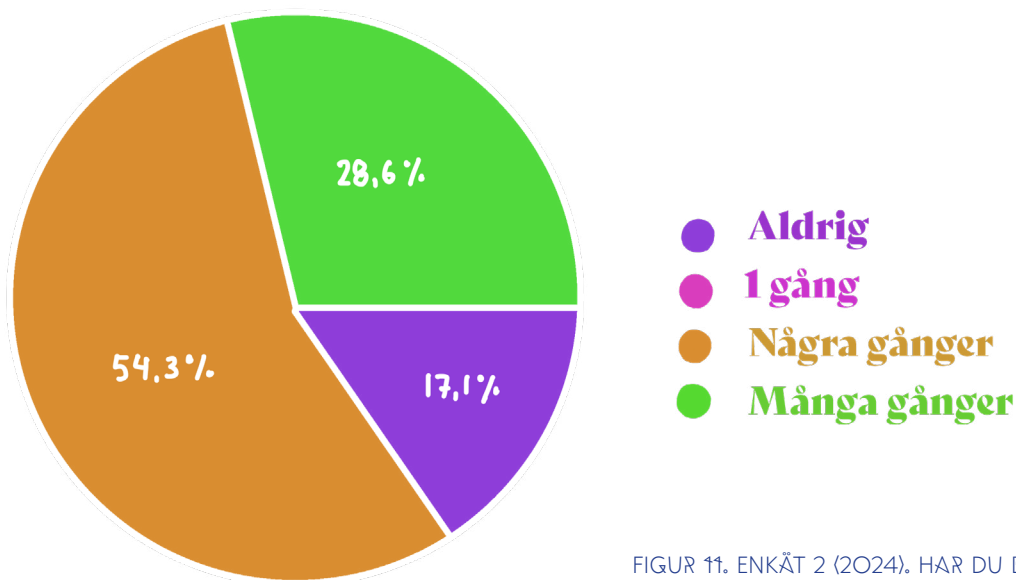
ENKÄT 2022

FIGUR 10. ENKÄT 1 (2022). HAR DU BESÖKT LÅNGEDS GÅRDEROB?

35 svar

ENKÄT 2024

FIGUR 11. ENKÄT 2 (2024). HAR DU BESÖKT LÅNGEDS GÅRDEROB?

DISKUSSION

Bland de som svarade på enkäten är att handla second hand och lämna in kläder till återvinning inte ett främmande koncept. Däremot var det få som lämnade in till lagning och ändring samt hade köpt redesignade kläder. Med detta som bakgrund skulle en etablering av en professionell skräddare/designer på platsen kunna uppfylla behov som finns redan i dag men även bidra till att fler får upp ögonen för möjligheten att laga och ändra kläder.

Det var också många som efterfrågade kurser i sömnad, lagning, ändring, remake vilket kan vara en möjlig affärsidé för centret och som också kan ge ringar på vattnet i och med ökad kunskap om dessa tekniker i samhället. Under projektet har det testats att ha skräddare på plats för lagning och ändring, det har också anordnats utbildning i trikåsömnad och "lär-dig-självt workshops" med fokus på lagning. Tillfällena har varit uppskattade men för att skapa en verklig beteendeförändring krävs att denna tjänst finns tillgänglig mer kontinuerligt, förhoppningen är att detta ska byggas upp efter projektets slut.

Långeds Garderob som nav för cirkulär konsumtion i området växer när vi jämför enkätsvaren. Detta är mycket glädjande och bidrar till framtida utveckling.

REFERENSER

- 1) Så påverkar konsumtionen i Sverige (naturvardsverket.se)
- 2) Dina kläder slukar jordens resurser | Hallå konsument – Konsumentverket (hallakonsument.se)
- 3) Textilåtervinning - Tänk om (tank-om.se)

LITTERATUR FÖR VIDARE LÄSNING

[Rapport - Hållbar textilkonsumtion - En konsumentundersökning om svenskarnas beteende, attityd och kunskap om hållbar textilkonsumtion \(naturvardsverket.se\)](#)
[Så skapar vi beteendeförändringar för hållbar konsumtion - Ramboll Sverige](#)
[Konsumtionskultur i förändring - Medveten Konsumtion](#)

RAPPORT OCH SAMMANSTÄLLNING: VERA TELEMÖ, MÖTESPLATS STENEBY
ILLUSTRATIONER: FUNNY LIVDOTTER, MÖTESPLATS STENEBY